LIBRARY OF CONGRESS
WASHINGTON D.C.

І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. в Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVI. Ч. 220. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 13-го ЛИСТОПАДА 1959 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY NOVEMBER 13, 1959 No. 220. VOL. LXVI.

ПРЕЗИДЕНТ ПОНОВЛЮЄ ЗАХОДИ ДЛЯ ПОЛАГОДИ КОНФЛІКТУ У СТАЛЕВАРНІЙ ІНДУСТРІЇ

Вашингтон. — През. Айзенгавер звернувся до працедавців і робітників у сталеварній індустрії із новим закликом усвідомити їхню відповідальність супроти З'єдинених Держав Америки і докласти всіх зусиль для того, щоб припинений на протяг 80 днів страйк сталеварних робітників не відновився. Водночас із цим Президент доручив призначеній ним Раді для розсліду ситуації і проблем зв'язаних із страйком у сталеварній індустрії започаткувати нові заходи для досягнення порозуміння між сталеварними компаніями і спілкою сталеварних робітників у справі підписання нового контракту. Очолює цю раду проф. Джордж В. Тейлорр з Пенсилвенійського університету у Филаделфії і крім нього входять до неї ще д-р Джан А. Перкінс з Делаварського університету і проф. Пол Н. Легочкі із Огайського Стейтового університету. Діє ця рада на підставі постанов акту Тефта і Гартлі, згідно з якими була проголошена теж судова заборона страйку, якою примушено робітників вернутися до праці після 116 днів страйкування. Як заявив проф. Тейлор, головним завданням очолюваної ним ради буде довести до відновлення безпосередніх переговорів між сталеварними компаніями і спілкою сталеварних робітників, які від тепер будуть відбуватися під наглядом федерального уряду. Найближчими днями проф. Тейлор як теж члени очолюваної ним ради зустрінуться з секретарем праці Джеймсом П. Мічеллом і Джозефом Ф. Фіннегеном, директором федеральної служби посередництва і замирення. Переговори в справі нового контракту будуть проходити у Вашингтоні. Проф. Тейлор заявив, що він поділяє надію през. Айзенгавера, що обидві сторони у сталеварній індустрії усвідомлять собі потреби і вимоги країни і діб'ються позитивної полагоди довготривалого конфлікту. В господарських і політичних колах великих надій на успішність нових переговорів не покладають. Зокрема не вірить в можливість порозуміння Джордж Міні, президент АФП—КІО, який звернувся до всіх об'єднаних робітничих спілок із закликом надсилати свої дотації і пожертви на страйковий фонд Спілки Об'єднані Сталеварні Робітники Америки, не зважаючи на те, що під сучасну пору робітники вже працюють або вертаються до праці. Міні підкреслив у своєму заклику, що спілка сталеварних робітників мусить мати потрібні фонди, якщо треба буде далі страйкувати, і що на її рішучість добитися покращання умов праці для робітників сталеварної індустрії не можуть вплинути ні великі компанії ні судові заборони.

ПРЕЗИДЕНТ МАЄ ВИХАТИ ДО ДЖОРДЖІЇ НА ВІДПОЧИНОК

Вашингтон. — З Білого Дому повідомляють, що президент Айзенгавер 122-го листопада має виїхати на відпочинок до Огести в Джорджії. 13-го листопада мала б туди прибути пані Айзенгавер, яка не може летіти літаком. Президент мав би відпочити перед своєю довшою подорожжю до Европи в дні 4-го грудня. Пані Айзенгавер відзначає 14-го листопада свої 69 роковини з дня народження.

Число затруднених в жовтні виносило 66,831,000, а безробітних — 3,272,000

Вашингтон. — Секретар праці Джеймс П. Мічелл 11-го листопада, коли повідомили про те, що число безробітних в жовтні ц. р. перевищило три мільйони, мусів їсти свій „капелюх", бо він передбачив в квітні цього року, що так зробить. Мічелл їв свій „капелюх" перед будинком свого уряду, але це був торт в формі секретаревого капелюха, з якого частини Мічелл переслав представникові сталеварові Конрадові Куперові і голові спілки Об'єднані Сталевари Америки Дейвідові Мек Доналдові, бо це саме з вини страйку сталеварів не зменшилося число безробітних. Число затруднених в жовтні ц. р. виносило 66,831,000, а Мічелл в квітні передбачав, що воно буде понад 70 мільйонів. Крім 500,000 безробітних сталеварів в жовтні ц. р. не працювало ще коло 300,000 робітників з інших споріднених промислів внаслідок страйку сталеварів. Мічелл признався, що не здійснилося його передбачення, але він гостро зганив тих циніків, які не вірять в американську економіку без урядової опіки. Він казав, що якби не страйк в сталеварному промислі, то його передбачування були б здійснилися. Число безробітних звичайно зменшується в жовтні в порівнянні з вереснем, але цього року так не сталося внаслідок страйку. Число затруднених в жовтні звичайно збільшується, і так воно сталося і цього місяця, коли воно зросло на 484,000, хоч був страйк Число годин праці в тижні в жовтні виносило 40,3 заробітні прибутки фабричних робітників пересічно зменшилися на 41 цент і в жовтні становили 89,06 дол. Це зменшення настало в наслідок страйку.

Джеймс П. Мічелл їсть свій „капелюх"

Фльота ЗДА дістала найбільший в своїй історії атомовий підводний човен „Трайтон"

Гротон, Конн. — 10-го листопада фльота ЗДА дістала новий атомовий підводний човен „Трайтон", який є найбільшим підводним човном в історії ЗДА 477 стіп завдовжки і 5,900 тон посмности. Він коштував 100 мільйонів долярів і дає запоруку, що ЗДА і надалі контролюватимуть моря і океани. Президент Айзенгавер вислав окремі побажання з цього приводу, які відчитав шкіпер човна капітан Едвард Л. Віч. 173-членна залога човна відспівала американський гимн під час того, як вивішували прапор над перископом. „Трайтон" має сильну радарову стацію і звукові прилади. Він буде плисти перед фльотою та буде повідомляти команду фльоти про ворожі кораблі, літаки і підводні човни, які побачить.

Податкові фахівці пропонують реформу податків

Вашингтон. — Комісія способів і засобів в Палаті Репрезентантів видрукувала тритомову працю з пляном про реформу податкової системи. 170 професорів - економістів, правників та інших фахівців від податкових справ представляють свої пляни на 2,382 сторінках, як поліпшити податкову систему та виправити в теперішній системі ті недогляди, які дозволяли несумлінним платникам податків обманювати державну скарбницю. Ці податкові фахівці твердять, що ними пропонована система буде справедливішою для всіх чесних громадян і одночасно буде збільшувати економіку країни. Конґресова комісія вже в понеділок 16-го листопада почне переслухання в цій справі. Нова податкова система має бути простіша, без дотеперішніх численних звільнювань від плачення податків. Між іншим, пропонується наперед стягати податки від ощадностевих відсотків і від дивіденд, щоб припинити те, що численні податковці не зголошують цих прибутків при податкових заявах.

Федеральні і стейтові аґенції занепокоєні зменшенням фондів на допомогу безробітним

Вашингтон. — Федеральні і стейтові аґенції від якогось часу турбуються тим, що постійно зменшуються резервові фонди, з яких виплачується допомогу безробітним і можна побоюватися, щоб при більшій господарській рецесії не захиталася платоспроможність тих фондів в деяких стейтах. Ті резерви в повоєнному часі виносили від $8,-900,000,000 до $6,400,000,000, але тепер вони зменшуються а не збільшуються. Кождий стейт має свої власні резерви для цієї цілі. Рецесія 1958-1959 зменшила ті фонди на 20 відсотків, і 6 стейтів вичерпали були свої фонди до самого дна. Три стейти позичили собі фондів в федерального уряду, а три ні, і їхні фонди виносять тепер зеро.

Неру свідомий, що Китайці без війни не вступляться з її території

Ню Делі. — Індійський прем'єр Неру розіслав всім амбасадорам та шефам закордонних індійських дипломатичних місій меморіял з накресленням становища індійського уряду в справі теперішнього гострого спору з комуністичним Китаєм. Той меморіял — як твердять газети — втриманий у песимістичному тоні, бо Неру свідомий, що китайські комуністи не вступляться добровільно з раз зайнятої ними індійської території. Комуністичний Китай не тільки не зраджує ніякого нахилу зректися своїх претенсій, а навпаки, підвищує їх. Коли ще недавно китайські комуністи говорили про 7,000 кв. миль прикордонної смуги, то тепер вони говорять про 40,000 до 60,000 кв. миль. Тому Індія буцім-то рахується з можливістю, що прийдеться збройно здобувати на китайцях свої власні землі, що сполучене з боями та викликає небезпеку великої війни. Неру буцім-то прийшов до переконання, що „арогансія", яку проявляє комуністичний Китай, є виключно вислідом збільшеної сили комуністичного Китаю та що Індія занедбала відтинок своєї військової готовости на випадок аґресії збоку комуністичного Китаю, з якою ніхто в Індії не рахувався. Індійсько - китайський конфлікт має бути головною темою нарад прем'єра Неру з президентом Айзенгавером. Неру вперто противиться тому, щоб Індія вступала у військово-політичний союз з будь-якою державою, ото ж і з ЗДА. Але Неру буцім-то хоче просити Айзенгавера, щоб той дістав для Індії ґарантію від Пакістану, що Пакістан не використає нагоди, коли всі індійські збройні сили будуть зосереджені на північному кордоні і не захоче вмаршувати до спірного між Індією і Пакістаном Кашміру. Індія ніби задумує звернутися однаково до ЗДА, як до СССР з закликом дати їй зброю. Ясно, що СССР не зможе постачати Індії зброю для поборювання московського союзника — комуністичного Китаю.

У Західньому Берліні переведено зміни військових командантів

Берлін. — Командант американської військової залоги в західньому Берліні, ген. Барксдейл Гамлет дістав відкликання до ЗДА з призначенням на заступника шефа штабу операцій у Пентаґоні, що, — як зазначує преса — відкриває перед ним світлі перспективи дальшої військової кар'єри. Нормальна тура для американських командантів в Берліні є два роки, але генерал Гамлет перебував там 30 місяців з уваги на тамошню кризу з загрозою вибуху війни. Його енерґійному та рішучому становищу приписують головну заслугу в тому, що Совєти ані східньо - німецькі комуністи не зважились на авантуру та зреклися дальшого провокування німців і альянтів вивішуванням східньо-німецьких „державних" комуністичних прапорів на залізничних стаціях в західньому Берліні. На місце генерала Гамлета призначено генерала Ралфа Осборна, який перебував від 20-х місяців в головній кватирі американських військ в Европі з осідком в Гайдельберґу в Західній Німеччині Ген. Осборн ознайомлений вже з берлінським тереном, бо був там від 1945 до 1947 року під командуванням ген. Люціюса Клея. Він був членом американської військово місії в Кореї та переводив виміну полонених. Ці персональні зміни вважають доказом, що ситуація в західньому Берліні заспокоїлась і не грозить безпосередньо ніяка нова воєнна авантура.

Об'єднані Нації наятаврували знову расистську політику Південної Африки

Об'єднані Нації. — Величезною більшістю 67 голосів проти 3-х при 7-х, що стримались, Політична Комісія Генеральної Асамблеї натаврувала окремою резолюцією расистську політику уряду Південно-африканської Федерації, як суперечну з чартером Об'єднаних Націй, що поручає рівність рас, народів і віровизнань. Подібну резолюцію Об'єднані Нації приймають щороку від 1952 року, — кожного разу південно-африканський уряд бойкотує дебату над цією справою, вважаючи, що Об'єднані Нації не мають права втручатися до „внутрішньої справи", якою є устрій і законодавство Південної Африки. З'єдинені Держави теж голосували „за" тією резолюцією, разом з азійсько-африканськими та комуністичними державами. „Проти" голосували тільки Англія, Франція і Португалія, всі три держави, що мають в Африці колоніяльні посілості. Воне заявили, що є проти расової політики, але й проти того, щоб Об'єднані Нації займались цією справою. Резолюція висловлює „глибокий жаль", що південно-африканський уряд до цього часу не підпорядкувався постановам Об'єднаних Націй в цій справі та що він проводить далі політику расового поділу.

Проблема мільйона арабських втікачів буде актуальна ще 10 років

Об'єднані Нації. — Директор спеціяльної аґенції Об'єднаних Націй, покликаної в 1950 році для допомоги тоді кругло 900.000 арабських втікачів з Палестини, число яких тепер переступило мільйон, д-р Джон Дейвіс, заявив, що треба рахуватися з потребою фондів на допомогу тим втікачам ще найменше на час найближчих десятьох років. Однаковє він, як і сам генеральний секретар Об'єднаних Націй Гаммершилд кладуть головний натиск на навчання мов і практичних професій, щоб утікачі могли знаходити працю у Ливані, Йорданії і З'єдиненій Арабській Республіці, на території яких перебуває їхня більшість. Але однаково самі втікачі, як ті держави є проти господарської інтеґрації втікачів із суто-політичних причин, бо вони стоять на засадничому становищі, що Ізраїль має дозволити всім втікачам вернутися до їхніх колишніх селищ на території нинішнього Ізраїлю. Ізраїль на це не погоджується і справа залишається не розв'язаною. Все ж, названі представники Об'єднаних Націй заявили в минулий вівторок, що допомога арабським втікачам не буде припинена та що кожний арабський втікач буде сам рішати про те, де він захоче поселитись на постійне. Найбільша трудність у збиранні фондів, бо Секретаріятові Об'єднаних Націй не вдається ні в одному році зібрати від держав відповідні пайки на покриття бюджету.

● **Кол. кипрсько - грецького революціонера, 28-річного Андреаса Антоніядеса, який зрадив був своїх земляків і став був на Кипрі тайним англійським аґентом, засуджено в Лондоні на 4 роки в'язниці.** Боячись помсти від земляків, він переїхав був до Англії, де дістав право азилю і державну платню. Але в Лондоні він зорганізував банду, яка почала добувати гроші шантажем від різних англійсько - грецьких фірм і багатих осіб.

АЙЗЕНГАВЕР ВІДВІДАЄ ТАКОЖ ЕСПАНІЮ І ТУНІСІЮ

Вашингтон. — Президент Айзенгавер додав ще дві країни до попереднього пляну своєї подорожі за кордон у наступному місяці. Він рішив безпосередньо після західньої конференції „на вершинах", яка відбудеться у Парижі від 19 до 21 грудня ц. р., полетіти до Мадриду, де він переведе ніч, а наступного дня відлетить до Вашингтону, зупинившись коротко у столиці Марокко Рабаті для побачення з королем Мохаммедом V. З президентом Тунісії Габібом Бурґуїбою Айзенгавер зустрінеться на чердаку кружляка „Ди Мойн" 17-го грудня ц. р. подорозі з Атен до Тульону у Франції. Таким чином востаннє устійнений плян подорожі Президента охоплює країни: Італію, Туреччину, Пакістан, Афґаністан, Індію, Іран, Грецію, Тунісію, Францію, Еспанію і Марокко, в тому порядку, як вони тут вичислені. Приїхавши з Греції кораблем до французького порту Тульон 18-го грудня ц. р., Президент поїде потягом до Парижу. У Тульоні зустріне його державний секретар Кристіян Гертер, який братиме від 15 грудня ц. р. участь у конференції повної Ради НАТО, себто 15-х міністрів закордонних справ членських держав Північно-атлянтійського пакту (НАТО). Включення у плян подорожі Айзенгавера також Еспанії і Тунісії має свою поважну політичну вимову. Еспанія не належить до західнього оборонного бльоку з уваги на холодне відношення до неї західніх демократичних урядів ще з часу еспанської громадянської війни. — Еспанські комуністи й соціялісти причепили тоді в західній опінії генералові Франкові марку диктаторського фашиста, який поборює демократію. Хоч Еспанія не приступила була до другої світової війни по стороні Німеччини й Італії, проте вона співчувала їм і це також причинилось до холодної постави супроти неї збоку Англії і Франції. Вправді згодом припинилась ізоляції та бойкот Еспанії, Еспанія ввійшла в склад Об'єднаних Націй, а французький і еспанський міністри закордонних справ мали вже безпосередню зустріч на французько - еспанському кордоні, але Еспанію все ще тримають „збоку". Тільки З'єдинені Держави мають з Еспанією договір приязни, який запевнює їм чотири морсько - летунські бази в Еспанії. ЗДА дають Еспанії видатну економічну допомогу та помагають змодернізувати її армію новітньою зброєю. Коли рішено, що през Айзенгавер подорозі з Парижу до Вашингтону „вступить" до Рабату в Марокко, то було незручно летіти понад еспанською територією і не скласти формальної візити голові еспанської держави, генералові Франсіско Франкові. Ген. Франко передав Президентові офіційне запрошення 24-го серпня ц. р. еспанським міністром закордонних справ Фернандом Марією Кастеллею, коли Президент перебував у Лондоні. Відвідини Айзенгавера у Мадриді будуть першою візитою голови будь-якої західньої великодержави за останніх двадцять років. Знову ж зустріч Айзенгавера з туніським президентом Габібом Бурґуїбою буде маніфестаційним визнанням заслуг того північно-африканського арабського державного мужа для зберігання приязни між арабським світом та західньою демократією. Габіб Бурґуїба, творець туніської держави, разом з марокканським королем Мохаммедом є переконаним приятелем Заходу та ворогом комунізму. Вістка про приїзд Айзенгавера до Мадриду і зустріч з Бурґуїбою викликала в Мадриді і в Тунісі велике вдоволення.

Москва прислала Заходові нову ноту в справі Берліну

Москва. — Совєтський уряд переслав однозвучні ноти Англії, Франції і З'єдиненим Державам у справі західнього Берліну. Докладний текст ще не відомий, але здогадуються, що Совєти займаються в цій ноті антисовєтською пропаґандою, яку ведуть різні пропаґандивно - інформаційні станиці в західньому Берліні. У зв'язку з цим західні часописи пригадують, що три західні міністри закордонних справ пропонували на Женевській конференції перевести контролю і „чистку" в обох частинах Берліну з пропаґандивних та розвідчих організацій. Однак Совєти говорили тільки про західній Берлін, наче б у східньому Берліні німецькі комуністи „мали право" вдержувати всякі організації і вести ними пропаґанду, підривну та шпигунську роботу. Західні дежави пропонували, щоб теперішній стан у західньому Бирліні, який існує на основі воєнних міжальянтських договорів та Потсдамського договору, продовжити на 5 років, а в міжчасі старатися дійти до порозуміння в справі з'єдинення Німеччини, покликавши для цієї цілі всенімецьку комісію. Але Совєти погоджувались найвище на 18-місячний термін, після якого мали б знову зійтись всі міністри закордонних справ. Однак Совєти не хотіли відкликати своєї погрози, що — у випадку, коли не буде порозуміння — вони передадуть свої прероґативи німецьким комуністам. Щойно у Вашингтоні Хрущов буцім-то відмовився від „односторонньої акції" та від ультимативного терміну для розмов про Берлін.

Рокефеллер виїхав в поїздку по західніх стейтах

Ню Йорк. — Нюйоркський губернатор Нелсон А. Рокефеллер 11-го листопада виїхав в 4-денну поїздку по чотирьох західніх стейтах, де буде виголошувати промови, відбувати конференції з республіканськими провідниками та виступати по радіових і телевізійних програмах, підготовляючи собі ґрунт під кандидатуру на президента, хоч офіційно він ще про це не говорить. Він відвідає стейти Каліфорнію, Вашингтон, Ореґон і Айдаго, і плянує вернутись в понеділок 16-го листопада. Перед відлетом на захід губернатор виголосив в Ню Йорку промову на річних зборах Крайової Конференції Християн і Жидів, на якій стверджував, що в цій країні постійно зменшуються расові і релігійні упередження та нетолеранція. Він казав, що якщо сенатор - демократ із Массачусетс Джан Кеннеді буде найменований на кандидата на президента, це станеться не тому, що він тої чи іншої релігії, тільки завдяки його популярности, привабливости, і тому, що він є корисним працівником для громадянства. Рокефеллер пригадав, що в 1928 році проти кандидата - католика Алфреда Смита явно виступали члени організації Ку Клукс Клан, що тепер це вже не є можливе, бо ця організація не має майже жадних впливів. Рокефеллер підкреслив, що він вважає цей факт за значний крок вперед до того стану, коли расові чи релігійні різниці не гратимуть жадної ролі у відношенні між громадянами цієї країни. Другим доказом на поступ в цій ділянці Рокефеллер вважає рішення Найвищого Суду ЗДА про об'єднання шкіл для білих і кольорових учнів. Він пропонує ухвалити „Билл оф респонсібілітіс", який поруч „Билл-у оф райтс" був би ґарантією рівности і вольности в цій країні.

75 держав цікавляться Світовою Виставкою в Ню Йорку 1964 р.

Ню Йорк. — Голова виставкової корпорації Томас Діґен промовляв на прийнятті директорів нюйоркського подорожного бюра і сказав, що досі вже 75 держав виявили зацікавлення світовою виставкою, яка відбудеться в Ню Йорку влітї 1964 року. Він повідомив, що провідні банкіри Ню Йорку конферуватимуть з колишнім підсекретарем скарбу Джаном Гейнсом, який є фінансовим референтом виставки. Вони мають вирішити, як зібрати 150 мільйонів долярів на влаштування виставки у Флашінґу в Медов Парку. Коло 350 мільйонів мають видати уряди, стейтові леґіслятури, міста, приватні фірми та окремі одиниці. Діґен сказав, що він як голова виставкової корпорації не буде мішатися до подробиць виставки, і не буде мішатися до того, хто має дістати працю на виставці, хоч вже тепер він одного дня дістав 174 листи від осіб, які шукали праці на виставці, що відбудеться за більше як чотири роки.

В АМЕРИЦІ

● **Старший брат Президента** Едґар Айзенгавер із Такоми, Вашингтон, вибраний на члена ради директорів організації, яка називається Американці для Конституційної Акції. Ця організація ставить собі за ціль поборювати великий федеральний бюджет, та „знищити соціялістичного віруса в американській політиці", а це буде можливе тоді, коли „вернемося до конституційного консерватизму Батьків - Засновників нашої Республіки".

● **В Ґлен Фолсі, Н. Й.,** в пожежі дому згинула ціла родина 26-річного Чарлза і 24-річної Дженет Гарріс після вого, як сталася експльозія в їхньому дерев'яному домі, бо, мабуть, хтось вкинув нафту або газоліну до печі, в якій був вогонь. Крім батьків згинуло ще 6 дітей у віці від шістьох місяців до шістьох років. Це сталося на один день вчасніше від того, як ця родина мала перенестися до нового дому у віддалі чотирьох миль від старого.

● **Головний суддя** з окружного федерального суду в Шикаго Джан Гасплінґе повідомив федеральний уряд, що суддя того суду Линн Паркінсон не працює в суді від 26-го жовтня, і що не є відомо, що з ним сталося. Суддя Гастінґс не висловив жадної опінії в цій справі, ані не запропонував жадної акції.

● **В Пікевіллі, Н. Й.,** фаховець від поштових марок Герман Герст знайшов рідкісну поштову марку англійських посілостей Кенії, Уґанди і Танґаніки з 1954 року, на якій є королева Єлисавета II і гребля в Овен Фоллсі. Фото тієї греблі є перевернене. Досі ніхто не мав такої марки. Одна американська марка з переверненим фотом літака коштує $6,-25. Скільки коштуватиме африканська марка — невідомо.

У СВІТІ

● **Лондонський „Таймс"** видав спеціяльний літературний додаток величиною 84 сторінки, присвячений сучасній американській літературі Це видання складається з 28 статтей. В загальному англійські критики з найвищим признанням висловлюються про „ширину фантазії, розмах та глибину світогляду" сучасних американських письменників. Грошові пожертви, які вможливили видання цього літературного огляду, прийшли від видавничих фірм та анонімових жертводавців. 5 років тому лондонський „Таймс" видав огляд американської сучасної літератури на 400 сторінках.

● **Юґославський уряд** видав пашпорт Владимірові Деджерові, колишньому офіційному біографові Тіта й професорові університету в Београді, щоб він міг скористати з признаної йому стипендії університету в Менчестері в Англії. Деджер виступив був в 1955 р. в обороні свого приятеля Мілована Джіласа, колишньоог віце-президента Юґославії, який почав гостро критикувати комуністичну систему. За те позбавлено його професорської посади, та відібрано йому віллю і авто. Джілас по нинішній день сидить у в'язниці.

● **Найвищий міжнародний** Реституційний суд казав західньо - німецькому урядові заплатити відшкодування спадкоємцям багатої жидівської родини Оппенгаймерів, якій гітлерівці відібрали писальний стіл Фридриха II. Яків Оппенгаймер, втікаючи з Німеччини вивіз був цей стіл доПарижу, але, коли прийшли туди німці, вони забрали стіл під формальною покришкою стягнення незаплаченого мита за вивіз мебля. Тепер цей стіл знаходиться по совєтському боці Берліну, в палаці Сан Сусі, що його збудував був Фридрих Великий.

● **Між Совєтами і Польщею** підписано торговельний договір про товарообмін у 1960-му році вартости 3 більйони руб., себто приблизно 300 мільйонів долярів.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

КАНДИДАТ НА ПРЕЗИДЕНТА

Коли ще хтось мав сумнів щодо політичних амбіцій нюйоркського губернатора Нелсона Рокефеллера, то він їх розвіяв своєю активністю протягом останніх 4-ох тижнів. 20-го жовтня ц. р. він взяв участь в конференції губернаторів у Шикаґо в справах оборони країни і вперше виступив на пресовій конференції поза межами Нюйоркського стейту. Через два дні після того промовляв на бенкеті фундації Альфреда Смита в Ню Йорку з участю 2,500 осіб на тему громадянських прав в Америці. 25-го жовтня виступив у телевізійній передачі з пропозицією про відновлення атомових експериментів для посилення оборонних заходів. Три дні згодом протягом години і 10 хвилин розмовляв віч-на-віч з Президентом у Білому Домі. Врешті 9-го ц. м. виступив на бенкеті Економічного Клюбу у Валдорф Асторії з пропозицією створити 10-річний плян розбудови ЗДА, а тепер вибрався в 4-денну поїздку по західніх стейтах, попередивши її заявою про толеранцію в Америці та підтримкою евентуальної кандидатури сенатора Кеннеді на президента, очевидно з Демократичної партії.

Хоч до цього часу Рокефеллер ще ніде нікому одверто не заявив, що буде старатися, щоб конвенція Республіканської партії номінувала його як кандидата на президента у виборах в 1960 році, проте він і не заперечує вже цьому так, як робив це зараз після свого вибору на губернатора. Наприклад, на запит журналіста в Шикаґо він відповів жартома: „Хоч я ще не є кандидатом, проте дякую за пам'ять, бо відчував уже, що мене легковажать". Коли ж у Вашинґтоні спитали Рокефеллера, чому він сердиться, коли запитують про його політичні пляни, він відповів: „Я не серджуся, але від цього стає мені нудно". Однак, подорожі Рокефеллера до стейтів Іллиной, Каліфорнії, Ореґону і Висконсіну, з порушенням у публічних виступах питань не льокального, а загально - державного характеру, і його тиха згода на заснування „Комітету Рокефеллера" в Ню Гемпширі, де відбудуться перші в ЗДА правибори, розкривають виразно рішення цього державного діяча виступити в ролі суперника віце - президента Ричарда Ніксона на передвиборчій конвенції Республіканської партії.

Це — трудне завдання, коли зважити, що Ніксон має за собою дві каденції конгресмена, одну каденцію сенатора і дві каденції віце - президента країни, що став він відомий у всій країні з своєї діяльности і подорожей по світу, має найкращі зв'язки з пресою і т. зв. партійною машиною. З другого боку, індивідуальність Рокефеллера, його енергія і розмах, його перевага в фінансових засобах, роблять його небезпечним суперником Ніксона.

ГАММЕРШИЛД У ЛЯОСІ

Три дні тому совєтський представник в Об'єднаних Націях, Василій Кузнецов, склав ґенеральному секретареві тієї установи Даґові Гаммершилдові письмовий протест, проти його поїздки до Ляосу, бо, мовляв, сама та поїздка „ускладнить" тамошню ситуацію. Ще пізніше він застеріґся проти пляну встановлення у Ляосі обсерваційної стійки Об'єднаних Націй, що Гаммершилд може зробити силою власного уряду й авторитету, не потребуючи на це згоди ніякого органу ОН. У відповіді Кузнецову Гаммершилд — відлетів минулого вівтірка до Ляосу, заповівши, що вернеться за яких 8 - 10 днів.

Цей епізод характеристичний для відносин в Об'єднаних Націях і, зокрема, для „миролюбної" політики Совєтів. Відомо, що уряд Ляосу, маленької південно - азійської країни, зголосив протест до Об'єднаних Націй, проти збройної аґресії збоку комуністичного Північного В'єтнаму. Вислана — також всупереч протестам Совєтів — до Ляосу Підкомісія Ради Безпеки не могла ствердити, що в Ляосі оперують частини північно - в'єтнамської армії, але ствердила, що Північний В'єтнам посилає партизанам зброю та виряд і що операції партизанів керовані з одного центру, що ним може бути або Північний В'єтнам, або безпосередньо червоний Китай. Ляоський уряд і всі члени згаданої підкомісії погоджуються, що на саму вістку про приїзд до Ляосу слідчої комісії Об'єднаних Націй партизани принишкли і в краю сяк-так заспокоїлось.

Але Совєти саме цього й не хочуть. Хоч французький президент де Ґоль твердить, що Москва перестала „лити оливу в огонь" у Ляосі, проте вона сама перешкоджає гасити той вогонь водою. Оптимісти потішають себе, що нота Кузнецова мала за ціль не перешкодити подорожі Гаммершилда, а зберегти обличчя Москви перед комуно - китайським союзником. Однак фактом є, що Совєти дають підтримку аґресорам і авантюрникам у Ляосі. Нота Кузнецова мала теж виразне вістря шантажу супроти самого Гаммершилда: якщо, мовляв, нас не послухаєш, то зазнаєш долі свого попередника Триґве Лі, якого ми не підтримали при перевиборі на ґенерального секретаря. Виїзд Гаммершилда був гідною відповіддю на той шантаж.

Юрій Таркович

НЕСТАЧА ХАРЧІВ У КРАЇНАХ-САТЕЛІТАХ

Насильне приєднання різних европейських країн до совєтської сфери впливів, крім політичного поневолення, спричинилося ще й до того, що в тих Москвою „ущасливлених" країнах хронічно бракує харчів, не зважаючи на те, що це переважно країни хліборобські, які колись постачали свої продукти іншим країнам Західньої Европи. У перші повоєнні роки комуністичне керівництво країн - сателітів намагалося пояснити нестачу харчів тим, що під час війни сільське господарство було зруйноване. Але вже минуло 15 років від часу поневолення країн - сателітів, а нестача харчів і далі існує, хоч як галасує большевицька пропаґанда про нібито постійне економічне зростання.

Найяскравішим прикладом цього є ситуація на Мадярщині. Перед війною ця країна була найголовнішим постачальником хліба і товщу для Німеччини й Австрії і вивозила свої продукти також до інших країн. Відомо, що крім інших політичних розрахунків, Гітлер фактично продав Карпатську Україну Мадярщині в 1939 році — за мадярський хліб і мадярські свині. А тепер у цій аґрарно багатій країні бракує молока, бракує хліба, овочів і — яка іронія долі! — бракує навіть свинячого м'яса і товщу. В Польщі, також переважно аґрарній країні, бракує м'яса, в Чехо - Словаччині невистачає картоплі і м'яса, а в Румунії картоплі і хліба.

Цікаві в зв'язку з тим голоси самої комуністичної преси країн - сателітів. Так, мадярські газети з Будапешту, як „Ешті Гірляп" і „Непсава", майже кожного місяця в коротких повідомленнях згадують, що всюди по Мадярщині бракує хліба. Ще задовго перед світанком, подають ці газети, перед пекарнями стоять довжелезні черги за хлібом; хліба для всіх невистачає, і тому часто між людьми, втомленими чеканням у чергах, зчиняються бійки. Брак молока в колись багатій на худобу Мадярщині такий великий, що на молочних крамницях раз-у-раз можна бачити папірець з написом: „Молока нема". І нема перспектив на покращання ситуації. Центральне статистичне управління Мадярщини офіційно повідомила, що цього року свинини і хліба буде менше, як у попередніх роках.

Чехо - Словаччина колись належала до країн з найвищим в Европі життьовим стандартом. Високо розвинуте сільське господарство забезпечувало продуктами все населення країни. Тепер центральна празька газета „Руде Право, повідомляє, що, внаслідок зменшення кількости свиней, м'яса на ринку бракує і уряд мусить його імпортувати. Проте чужої валюти Празі бракує, і тому м'яса бракуватиме й далі.

Наші читачі знають із повідомлень „Свободи", що нестача харчів у Польщі така велика, що Ґомулка мусів знову просити ЗДА допомоги. І ЗДА допомагають, а Ґомулка тим часом усе тісніше співпрацює з Хрущовим.

Головна причина нестачі харчів у країнах - сателітах та сама, що й в Україні. Насильна колективізація відбирає в селян охоту працювати, бо більшість випродукованого все одно забирає держава за безцінь. Приклад країн-сателітів є переконливим доказом того, що комуністична система, не зважаючи на багатства землі, неспроможна забезпечити населення харчовими продуктами.

ЗДА продали Польщі 20,000 тонн харчів

Вашинґтон. — Представник державного департаменту повідомив 10-го листопада, що ЗДА погодилися продати Польщі 20,000 тонн харчів із своєї харчової надвишки, щоб допомогти Варшаві в її харчовій кризі. Згідно з цим договором ЗДА приймають польську валюту. Переговори тривали цілі місяці. Вартість проданого зерна в долярах виносила б $10,600,000, а кошти транспорту $1,200,000 Представник державного департаменту повідомляє, що проданий товар перевезеться до Польщі якнайшвидше. Продано ячмінь, кукурудзу і насіння сорґум. Комуністична Польща відчуває великий брак м'яса, хоч давніше вона продавала м'ясо закордон.

Банкір Ботлер передбачає „казочне десятиріччя" в розвитку економіки

Шикаґо. — Віце - президент Чейз Манґеттан банку Вільям Ф. Ботлер промовляв на зборах Американського Нафтового Інституту і казав, що 1960-ий рік почне „казочне десятиріччя", в якому зростатиме американська економіка. Він казав, що закінчення страйку сталеварів спричинить дальший швидкий ріст економіки, який триватиме цілий 1960-ий рік. Він закликав підприємців, щоб не збільшували інфляції, уряд мусить збалянсувати торгівлю з закордоном, а всі спільно мають дбати про те, щоб рецесія не могла припинити економічного росту. На його думку економічна знижка почне загрожувати в 1961 р., але її вдасться знищити в самих початках. „Вірю, казав банкір Ботлер, що маємо можливість оте десятиріччя, яке почнеться в 1960-им році, зробити казочною декадою розвитку". Інші три економісти в загальному погоджувалися з Ботлером, і стверджували, що ЗДА і решта світу матимуть доволі нафти і її продуктів в найближчих роках.

ВІЯВ ВІТЕР...

Віяв вітер над нами
Із зелених дібров,
Весняними стежками
Я до тебе прийшов.

Скільки бачили неба
І пройшли ми доріг,
Та кохання до тебе
Я у серці зберіг.

Хай і осінь за нами, —
Ти така ж, як була,
Весняними стежками
Ти до мене прийшла.

ВОЛ. СОСЮРА

А. Заплітний

НАПЕРЕДОДНІ ВІЙНИ 1939 РОКУ

(THE EVE OF WAR 1939)

(2)

Не зважаючи на декларації, великі переможні держави, а ще більше їхні фаворити, де тільки могли, ламали засаду самоозначення народів, щоб побільшити свої території. Від 1919 до 1920 року ні в одному випадку не проведено в життя цієї засади в такій формі, як вона була на початку подумана та проголошена.

Як клясичний приклад хибної поведінки, наводить А. Тойнбі поступування польської держави по першій світовій війні. Вона посунула свої кордони приблизно на 150 миль на схід від своєї національної території, включивши в свої кордони, не зважаючи на виразний спротив, 4,500,000 українців та 1,500,000 білорусинів. На заході вона мала також поважну німецьку меншину. Вона стягнула на себе гостру ворожнечу Німеччини, а також непримирну поставу української та білоруської національних меншин.

А. Тойнбі тільки загально згадав про потоптання засади самовизначення народів державами на Сході Европи, мабуть тому, що виклав ясно свої думки на цю тему в „Науці Історії", в якій сказано: переможні західні держави, діючи без належної застанови, наказали побитій Німеччині звільнити всі нею окуповані країни, яких Ленін зрікся в Берестейському мирі і які він знову загорнув, привертаючи відновленій російській державі. Що більше, західні держави давали мілітарну та дипломатичну допомогу реакційним білим генералам і висували цим московських большевиків на оборонців поступу та революції. Висилаючи на окраїни Росії слабі й змучені армії, вони давали комуністам нагоду організувати свою армію — легко здобувати перемоги та виступати в ролі охоронця країни від чужинецьких інтервентів. Лиш західні держави спинили природний і неминучий розпад російської держави на цілий ряд держав - наслідників.

Польські державні мужі, сказано далі, повинні були при деякій поміркованості та дарі передбачування — взяти від Німеччини своїх націоналів й заселені ними території і забезпечити собі доступ до моря через політичне відлучення Данціґу від Німеччини, приймаючи, як неминучий додаток, німецьку ворожнечу. Це були кардинальні і необхідні вимоги для нової польської держави, і вона їх з успіхом на заході перевела.

Але на сході абсолютно не було такої конечности і загрози для будьяких польських інтересів. Польська державна рація наказувала її державним мужам встановити на сході спокійні сусідські відносини і погодитися з думкою, що виїмкова коньюнктура, коли Польща купалася в ласці Франції та ЗДА, не буде тривати вічно.

З українського досвіду можемо сказати, що в 1919 році всі польські війська з армією ген. Галлера, УГА та армією УНР були встані викинути армії Леніна з теренів неросійських народів, забезпечити за ними державну незалежність і звести останки бувшої російської імперії до етнографічних московських земель, тобто до границь Московського Великого Князівства. Оборонний союз України, Білоруси, балтійських держав, держав Кавказу, а може й Фінляндії та ісламських держав в центральній Азії, був би досить сильний для того, щоб паралізувати всі агресивні наміри Москви, а Німеччина, маючи проти себе західні держави та Польщу з прихильною невтральністю східних сусідів, ніколи не відважилася б на будь-яку воєнну авантюру.

Кордоном, який мав розмежувати поляків з одного боку, — каже А. Тойнбі, — а українців і білорусинів з другого, була так звана лінія Керзона. Вона не була ідеальна, бо залишала поважні на- національні меншості по обох сторонах. Вона фактично була можливою до переведення та прийняття через заінтересовані народи. Тим більше, що національні меншини, які залишались по противній стороні цієї лінії, були більш-менш чисельно однакові. Поляки не хотіли ніяк погодитися на лінію Керзона. Навпаки, — каже А. Тойнбі в „Науці Історії" — польська меґальоманія і польський імперіялізм пішли війною на молоду Українську Державу — і тим навели неволю на Польщу та Україну і спровадили смертельну загрозу для цілої західньої цивілізації.

„Домагання польських державних границь з 1772 р. на сході були такі дивовижні, як жадання Англії на границі з 1772 р. в Північній Америці.

Кожний атляс показує, що границі англійської імперії в 1772 році на заході бігли вздовж ріки Міссіссіпі. Але претенсії Англії все таки були б менше дивовижні, як польські, бо на цілому просторі від ріки Міссіссіпі до Атлантійського океану домінувала англійська мова, а на теренах яких домагалися поляки, панували українська та білоруська мови; до того ж український та білоруський народи по першій світовій війні в належний спосіб заявили свої права на національні держави.

Витворений переможними державами стан в Европі та потоптання через їхніх фаворитів тих прав народів на самовизначення, — каже А. Тойнбі, — викликали загальне незадоволення. Народи переможені були принижені та обкрасні. Новопосталі держави, через загарбання чужих територій, були політично ослаблені і неспокійні. Німеччина і Совєтський Союз, озлоблені, чекали тільки на відповідну хвилину, щоб перевернути все, що не було згідне з їхнім стремлінням.

Гітлерові, цьому незнайкові та демагогові, належить признати жилку геніяльности в тому, що він витягнув в нещасті, яке спало на Німеччину по програній війні, можливості поліпшити її долю через використання помилок, які зробили західні держави, вирішуючи права народів на самовизначення. Він напевно привернув би Німеччині великодержавне становище, якби мав стільки поміркованости, як канцлер Бісмарк. Гітлер не відчув моменту, коли він повинен був зупинитися в своїх осягах. Він допровадив до величезного скупчення сил проти Німеччини, а в дальшій послідовності — до втрати того, що сам для неї набув, що придбав Бісмарк і навіть Фридрих Великий. Прусія — один з осередків німецької сили — зникла з мапи Европи. Рештки її населення помандрували до Західньої Німеччини, тобто туди, звідкіль прийшли їхні предки в 12-му столітті.

Л. Луців

70-РІЧЧЯ АВТОРА „ТРЬОХ ПОКОЛІНЬ" — ФОТІЯ МЕЛЕШКА

Фотій Мелешко 25-го серпня цього року відзначив своє 70-річчя оригінальним способом, бо саме тоді появився другий том його повісти „Три покоління"*), перший том якої вийшов був ще у Кракові в Українському Видавництві в 1943 році. Та це оригінально скромне відзначування народин змушує рівночасно вдумливого читача подумати про злидні нашої видавничої діяльности і подбати про те, щоб повість про третє покоління не чекала на свою появу ще кільканадцять років.

Читачам „Свободи" не чуже прізвище Фотія Мелешка, який містив на сторінках нашого щоденника свої оповідання та уривки з тієї частини повісти „Три покоління", що саме тепер появилася. Може мало хто з читачів знають першу частину цього твору із 1943 року, про яку прихильно писали критики, бо її автор вмів сказати нове слово про наше село з другої половини 19-го віку, яке відоме з творів О. Кониського, І. Нечуя - Левицького, Панаса Мирного та Бориса Грінченка. Дійсний талант ніколи не буде наслідувачем.

Ми знали автора ще з його студентських часів у Празі на початку 20-ох років ц. в. Читали деякі його твори ще перед появою „Трьох поколінь" і були приємно заскочені тим широким епічним полотном, перша частина якого вийшла у 1943 році. С. Гординський, який писав тоді про неї в „Календарі - Альманаху" Українського Видавництва на 1944 рік, поставив її поруч „Волині" У. Самчука, „якій вона з мистецького боку не вступає", і підкреслював у творі „прозору сюжетову побудову і глибокий епічний віддих". (стор. 110) Ф. Мелешко дістав тоді другу нагороду за свій твір, який визнали за найкращий з усіх 45 надісланих творів. (Першої нагороди не признали нікому, було за те дві другі нагороди).

Прихильно писали про Мелешків твір й інші критики, які відмічали його талановитість (Г. Шевчук), а В. Чапленко назвав Мелешка „письменником, ім'я якого твердо записане в „Книзі життя" нашого мистецького слова", а перший том „Трьох поколінь" назвав „одним із найкращих творів" за останні роки в нашій літературі. (Неділ ьне видання „Свободи", 1952. ч4, ст.2).

Письменник Ф. Мелешко народився в м. Глодосах на Херсонщині, і звідтам узяв і те сільське середовище, яке змалював у своєму творі. Політичну й літературну діяльність почав ще юнаком, і в 1907 році був адміністраційним шляхом засланий на три роки до Архангельської ґубернії. У визвольних змаганнях, починаючи від 1917-го року, брав живу участь. Після нашої невдачі вийшов на еміґрацію, і в Празі закінчив університетську освіту, здобуваючи титул доктора філософії.

Важко сказати остаточне слово про його найбільший твір „Три покоління", бо не знаємо ще його третього тому, — героїв того третього покоління, які виступають у щойтільки виданій частині як діти і юнаки, а там, мабуть, виступатимуть уже в наших визвольних змаганнях.

Головними особами в цій широкій епічній повісті є родини Таранів, Штельмахів і Степаненків, життя яких сплетене з іншими постатями українського й неукраїнського роду, і то не тільки на Херсонщині, але й на Харківщині. В другому томі автор малює українське село наприкінці 19-го і на початку 20-го віку. Сам автор стверджує на 42-ій сторінці, що оте „друге покоління ніби тільки для того й прийшло на світ Божий, щоб споживати те, що тяжкою працею надбало перше покоління".

Тло подій майже те саме, що і в першому томі. Соціяльні відносини в селі починають загострюватися, селянам недостає землі, і деякі з них хочуть еміґрувати на Сибір. Це місце нагадує Самчукову „Волинь" в тому місці, де його герой шукає землі по всіх усюдах. Але тут пошукувачем нової землі є мрійник Петро Степаненко, який не рушився зі свого рідного Болотяного аж до своєї смерти в молодому віці. Та його син Максим, який висувається на перше місце в цьому томі і який, правдоподібно, гратиме важливу ролю в третьому томі, заявляє своєму приятелеві Гнатові, з яким разом працював у Соловйова на Харківщині:

— Та скажу тобі, що з сьогоднішнього дня чорта пухлого буду працювати на панів. Крутитиму, мотатиму, аби найменше працювати. Я ніколи не забуду того, що пан назвав мене раклом".

Цей Максим відробив ціле літо в того пана - москаля в Плоскому і вертався додому з такими „підрахунками здобутків":

„З дому поїхав тільки з одним дражнючим прізвищем — свинопаса, та й те вже забувалося. В Плоскому пан назвав його раклом, а під кінець подорожі кондуктор приліпив йому босяка. На шиї Максим ніс „собаче вим'я". на ногах якісь болячки без голівок, але в пазусі, в капшучку, що висів на шиї на шнурочку нижче „вим'я", ніс трохи грошей. Оце і все, що Максим вільно й не вільно придбав за літо" (ст. 307).

Автор добре знає те середовище, яке показав читачам у своєму творі. Його людські герої — це природно змальовані селяни, між якими є дуки - скупиндряги, обманці і чесні, як це часто буває в житті. Фарисей - мораліст міг би закинути деяким Мелешковим персонажам неморальне життя, але автор його не схвалює, і деколи в ремарках від себе або устами інших персонажів говорить про „Божі та людські закони", що називає „хибою цього твору" згадуваний уже В. Чапленко в рецензії на другий том, надрукований в „Прометеї" (ч. 34, з 29-го жовтня, 1959 р.). Гадаємо, що не таке то вже велике „порушення епічного тону" твору, коли не такий то вже святець на старості літ Семен Буревій говорить до Оксани про те, що „Бог дав землю і людині розум. Коли ті два Божі дари сполучити, приклавши силу, то може вийти велике діло!" (стр. 62). Так само не відбігає від твору з сільською тематикою та

(Закінчення на стор. 3-ій)

*) **Фотій Мелешко. Три покоління.** (Повість). Том другий. Видавниче Товариство „Книгоспілка", Ню Йорк, 1959, ст. 307. Обкладинка роботи Ю. Ф. Матушевського.

Іван Смолій

У ЗЕЛЕНОМУ ПІДГІР'Ї

(Повість)

(31)

Олесь завагався. Яка чужа йому брехня! А сказати Вадимові, у що він вірить? Вадимові?

— Ах, які бо ви! — озвалась вона тоді. — Завжди тільки дискусії й дискусії. Та киньте бо! Заграйте в шахи. Або ходім куди. В Театрі Юного Глядача щось цікаве грають. Не знаєш, що саме? Ти згадував про це, Вадиме.

Тут вона замовкла, бо аж злякалася погляду брата: не знаю, мовляв, твоїх думок і хитрувань. Хочеш захистити свого приятеля! Хочеш вирвати його з халепи! Але йому сьогодні таки доведеться сказати прямо, що думає.

— У що ти віриш? — повторив Вадим, перевівши картаючий погляд з сестри на Олеся.

— Ти запитуєш з настирливістю слідчого, — посміхнувся Олесь. — А я зовсім не маю охоти до палкої суперечки. Власне, не маю охоти ні до якої суперечки. Саме тому повторив слова поета. А слова справді прості та глибокі. Варта інколи глянути на життя філософськи, безпристрасно. Тоді побачимо самі, які смішні ми часто-густо з своїми переконаннями, які інколи жорстокі до себе й до ближніх. Фантоми й уявлення ставимо вище від живого життя.

— Ти справді настроєний філософічно. Що речення — загадка. Хто це такий смішний у своїх переконаннях? Хто жорстокий до себе й до ближніх?

— Ти не дав мені докінчити думки. І даремно присікуєшся до окремих висловів. Я хотів лише сказати, що інколи треба дати відпругу не тільки м'язам, але й духові. Так втихомирюються наші звихрені думки й збуджені почування, так утрапляємо на берег життьового потоку. Все пропливає попри нас, і в цій нашій відділеності наша сила. Ми раптом маємо можливість побачити все у вірній перспективі. І призадуматися: А може те, що з таким запалом і безцеремонністю здійснюємо, здійснював уже хтось невдало? А може труд наш видає гіркі плоди? Може позаду нас не благословення людей, а прокльони?

— Конкретно, конкретно, товаришу Яблонський! — промовив Вадим. — Ти знову пробуєш зіштовхнути мене з берега в життьовий потік. А я пропоную постояти ще мить на сухому. Чи ти не погодишся зі мною, що найбільшим даром людини є саме її змога рефлексії? Призадуми над пройденим. Над пережитим і відкритим. Щоб оцінити його критично, безжально. Цим саме відрізняємося, мабуть, від інших істот. Скажи ластівці, що так клопітно клеїть своє гніздо он під дахом, що є ще інші способи будувати? Бачиш?

Виглянула тоді з радістю в вікно, з надією, що може розмова перейде на іншу тему. Під дахом високої кам'яної будівлі справді майнула ластівчина тінь. А над містом провесняні вітри й холод.

— Я не розумію, до чого це ти ведеш? — мовив Вадим, видимо збентежений.

— Не розумієш? А я хочу сказати, що може не добре людині наслідувати ластівку. Тисячу років тому будувала вона так само своє гніздо у піддашші княжих теремів чи в закапелках Золотих Воріт. А що, коли б і наші предки уявили собі, що отой терем і оті ворота, отой їх тодішній суспільний устрій, їхня зброя, їх ремесло — найвище досягнення? Чи можливий був би дальший поступ? Чи було б усе те, що маємо сьогодні?

— Очевидно, що ні. Але який це має зв'язок з темою нашої розмови? Ти ж не відповів мені на моє питання, хоч я двічі поставив його. І тепер втретє питаю. У що ти віриш?

— Здається мені, що в матеріялістичному світогляді нема місця на такі поняття, як віра, — мовив Олесь.

— Гаразд. Так скажи, що ти визнаєш?

— Ти відступив надто швидко. Я не викину цього слова з словника, бо воно міцніше за твоє „визнаю", бо тут думка зміцніла почуттям людини, думка ожила теплом людського серця. Я вірю, Вадиме, саме в цю людську душу, завжди живу й мінливу. Вірю не в закам'янілу суміш глини й слинявих догм, що просохли на житті, як оте ластівчине гніздо. Вірю, що ніколи людина не скаже: ось я вже дійшла до мети, далі вже йти нікуди. Все, що збудоване мною, незмінне, непроминаюче, це вже найвище досягнення.

— Так ти вважаєш, що жовтнева революція також не найвище досягнення, що вона — явище проминаюче?

— Ти вже запитував мене про це, — відповів Олесь, — відповіси собі сам. Якщо ти погодився зі мною у моїх поглядах на механіку людського побуту, так тобі доведеться бути відважним у відповіді і на це питання.

— Гаразд. Так ти думаєш, що вчення Маркса і Енґельса — не найвищі досягнення людського духа?

— Закон законом, Вадиме. Правило правилом. Як не розтягати чи стискати ромба, сума його кутів буде завжди та сама, хоч одні кути змаліють, а другі поширяться їхнім коштом. Хочеш, щоб я заперечив цю істину?

— О, ні! До цього я тебе не силую, — усміхнувся несподівано Вадим.

— Але ж і завзялися ви сьогодні один на одного, — промовила тоді вона, зрадівши усмішкою брата. — Мало вам тих дискусій на зборах? І ще про таку всячину!

— А з нього хороший діялектик! — мовив Вадим на диво похвально. — Розбив мене зовсім. Варто, щоб ти коли на зборах виступив. А то чомусь там помовчуєш... А ти оце пропонувала в театр. Там грають сьогодні „Як гартувалася сталь".

— Чудово! Ходім зараз. Ще не пізно.

Пішли тоді разом. Розважалися весело, ніби нічого між ними нехорошого й не трапилося. Дивувалася тільки, що Вадим покинув дискутувати з Олесем. З дня на день він ставав усе сердечніший, веселіший. Ніби радів кожним приходом Олеся.

— Ну, і де ж твій шахіст? — запитав він того пам'ятного вечора, коли обоє сиділи в своїй тісній квартирі. — Чи не просила його, щоб прийшов?

— Просила. А в тебе, здається, багато домашніх завдань?

— Подужаю. Уяви собі, — показав Вадим на стіну, де на клаптику паперу значили обидва з Олесем свої розгри, — дві його, дві мої — рівно. Вчора одна внічию. А сьогодні вирішимо...

— А ти сказала йому, щоб обов'язково прийшов сьогодні? — знову запитав Вадим через деякий час.

ДОПОМОЖІТЬ „ВЕСЕЛЦІ" ПРОЯСНИТИ ДУШУ УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ! ВИШЛІТЬ СВОЮ ПЕРЕДПЛАТУ І ЩЕДРУ ПОЖЕРТВУ НА ВИДАВНИЧИЙ ФОНД „СВОБОДИ" !

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Українська громада Бостону вшанувала 250-річчя смерти Івана Мазепи

Бостон. — 27-го вересня ц. р. українська громада під проводом місцевого Відділу УККА та при співпраці церковних громад і організацій врочисто вшанувала 250-річчя Збройного Чину під Полтавою за волю і незалежність України під проводом Великого Гетьмана Івана Мазепи.

Академія почалась у великій новозбудованій залі православної церкви св. Андрея, внесенням сумівцями і пластунами американського і українського прапорів і співом молитви „Боже Великий Єдиний". Коротким вступним словом відкрив свято голова Відділу УККА п. Степан Сідлярчук. Святкову доповідь присвячену Мазепинським Роковинам виголосив п. Григорій Ранюк, який вияснив історичне значення бою під Полтавою, що —надовго вирішив долю українського народу а разом з ним майбутній шлях цілої Европи.

Адвокатка п. Анна Чопик виголосила доповідь майже того самого змісту в англійській мові.

В мистецькій частині свята виступив в народних строях мішаний церковний хор церкви св. Юра з Бостону під проводом п. інж. Михайла Вінтонова, який виконав пісню „Де Дніпро наш котить хвилі". Ритмічні вправи до слів „Боже Великий, Творче Всесильний", інсценізацію „Шабля Мазепи" та ритмічні вправи до пісні „Коли настане чудовий май" виконали пластуни і новачки під проводом п. Якова Шегрина. Присвячену Мазепі деклямацію віддеклямувала юначка Христя Балко. Мазепа — поема віддеклямувала п. Анна Ранюк. Пані Марія Кайко віддеклямувала „Готові будьмо до походу" — Сидоренка.

Ритмічні вправи до пісні „Там на горі сніг біленький" та „Гей там на горі Січ іде" і народні танки виконали учні школи українознавства при парохії Найсвятішого Серця Ісуса з Джемейка Плейн, Массач., під проводом п. Михайла Франківського. Учні школи українознавства парохії св. Юра з Бостону виконала кілька народних танків під проводом п. Якова Шегрина. Народні танки Катерина і Коломийка виконали учні школи українознавства православної парохії св. Андрея з Джемейка Плейн, Масс.

Вище згаданий мішаний хор відспівав, на закінчення, пісню „За рідний край".

Всім присутнім і виконавцям Мазепинського Свята подякував член Екзекутиви п. Микола Николенко. Спільним відспіванням хором то присутніми на залі українського національного гимну закінчено Свято 250-річчя смерти Великого Гетьмаа України Івана Мазепи.

Треба згадати, що свято відбулося гарно, а велика церковна заля була виповнена, як ніколи, вщерть публікою, де було багато тут родженої української молоді.

І. К.

Торонто жертвує $ 25,000 на пам'ятник Т. Шевченкові

Українці Канади під проводом своєї Централі КУК — Комітету Українців Канади почали збірку на фонд побудови Пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вінніпеґу з нагоди 100-річниці смерти Пророка України. Із загальної збірки $150,000 на Торонто приділено $25,000. В цій справі відбулися дві наради представників українських організацій м. Торонта з Екзекутивою Відд. КУК у Торонті. На останніх нарадах, які відбулися 22 жовтня в залі Українського Відділу ч. 360 Канадійського Леґіону, під проводом Президії заступника голови Екзекутиви інж. Є. Пастернака та секретаря Екзекутиви д-ра С. Росохи прийнято приділену збіркову квоту на Торонто $25,000. Для її реалізації вибрано збірковий Шевченківський Комітет, до якого увійшли представники від 29 складових організацій КУК Метрополії Торонта. Секретар Екзекутиви КУК у Торонті д-р С. Росоха зазначив на громадських нарадах, що успіх збірки запевнений, бо за нею одностайне заявилися усі українські національні організації, установи і церковні громади Торонта.

С. Р.

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
в НЮ ЙОРКУ — повідомляє, що
в СУБОТУ, 14-го ЛИСТОПАДА 1959 р.
в год. 2:00 дня — в приміщенні 712 E. 9th Street
— відбудеться —
Продовження 4-ої Наукової Конференції
на якій зачитають свої ДОПОВІДІ пп. професори:
О. АРХИМОВИЧ, О. АНДРУШКІВ, К. ВАРВАРІВ, Г. ГАГАРИН, інж. Т. НОВАК, проф. Р. ОЛЕСНИЦЬКИЙ, І. РОЗГІН, Я. РУДНИЦЬКИЙ.
Вступ вільний.

Балетна Школа
під мистецьким керівництвом — пріма-балерини
Валентини ПЕРЕЯСЛАВЕЦЬ
— оголошує —
ВІДКРИТТЯ НОВОГО ВІДДІЛУ
ДЛЯ МОЛОДІ
від 14 до 25 років
НАВЧАННЯ РАЗ НА ТИЖДЕНЬ.
В програмі:
підстави: КЛЯСИЧНОГО, ХАРАКТЕРНОГО, САЛЬОНОВОГО, УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ТАНКУ.
Вписи для початкуючих і заавансованих
в СУБОТИ — від 12:00 до 3:30 год. по полудні.
20 St. Mark's Place No. 4 — New York
або телефонічно: TW 7-0683

250-річчя смерти Івана Мазепи в Бріджпорті, Конн.

Це небуденне Свято відбулося в нашій громаді 4-го жовтня влаштуванням Академії Комітетом Українських Організацій під проводом місцевого УККА в залі УНДому.

Програму Академії відкрито співом гимну і вступним словом підписаного, як голови Комітету, опісля хор відспівав улюблену пісню Гетьмана Мазепи „Ой горе тій чайці". Редактор п. Роман Ільницький з Ню Йорку відтворив у своїй доповіді на тлі історичних подій того часу в Україні, величню постать Гетьмана І. Мазепи, як вимково сильну індивідуальність, як державного мужа великаго формату, незвичайно освічену людину, здібного і виробленого дипломата, мецената української культури і мистецтва.

Учні парохіяльної „Рідної Школи" — Зеньо Подубинський і Меланія Питльована віддеклямували підготовані учителькою М. Шиманською поезії Л. Полтави „Заповіт Гетьмана" і „невідомого автора" „Молода Січ". Хор під управою п. Івана Козака, відспівав: муз. Ярославенка, сл. У. Кравченко „Заграви блеском наш стяг сіяє" і муз. М. Гайворонського, сл. О. Кобця „Україна". Діточа оркестра під —управою п. Івана Хомяка, у складі скрипка — Іван Хомяк і Роман Хомяк, акордеон Христя Сливінська і Орест Максимюк відіграли в'язанку українських народних пісень. Учні хореографічного гуртка при Товаристві Пласт-Прият виконали танки: „Чумак" — Ярема Бабій, Ярослав Бурий, Степан Захарко, Богдан Заяць, Володимир Фалько і Дмитро Цап. „Катерину" виконали дівчатка — Оксана Бабій, Дарія Бойко, Ірина Гуль, Оля Іванків, Надя Макаренко і Марійка Процик. „Козацький герць" — виконали — Орест Максимюк, Степан Сколоздра, Ігор Цап і Ярема Чубатий.

В другій частині програми поставив аматорський драм.-гурток при Тов. Пластприят, під проводом його голови п. Стефанії Бабій і режисера п. Ярослава Шумигори уривок істор. драми Старицької-Черняхівської „Іван Мазепа". Виконавцями поодиноких роль були: Геть. Іван Мазепа — Микола Максимюк, Кочубей — Василь Максимюк, Кочубеїха — Анна Болонна, їх дочка Мотря — Оксана Шуст, полк. Семен Палій — Роман Стець, Андрій Войнаровський — Онуфрій Байда, Пилип Орлик — Кость Котило, козак-джура — п. Артим Тимощук.

Програму закінчено відспіванням укр. нац. гимну усіми приявними на залі. Усі виконавці мистецької частини вив'язалися з своїх завдань добре. Особливо велике враження викликала постановка уривку драми „Іван Мазепа" і доброю грою і виведенням поодиноких персонажів та історичними костюмами п. Федора Бражника з Ню Йорку.

Кінчаючи цей інформаційний допис, почуваюся до милого обов'язку подякувати іменем Комітету усім виконавцям програми і тим, що причинилися до підготовки і успішного її улаштування, за труд і повну посвяти працю.

Володимир Чубатий

Мазепинське Свято у Фініксі, Арізона

Ініціятивою Українського Національноао Клюбу у Фініксі влаштовано свято 250-річчя смерти гетьмана Івана Мазепи та битви під Полтавою. На передодні свята обидва місцеві часописи помістили дописи про життя і боротьбу гетьмана Мазепи, та про відвічну боротьбу українського народу за своє визволення. В сам день свята у православних церквах грецькій та карпатолемківській поминали гетьмана Мазепу, а грецький священик виголосив довгу промову про гетьмана Мазепу у грецькій та англійській мовах.

Свято почалося співом американського гимну та молитвою „Боже, нам єдність подай". Голова клюбу п. М. Марків промовляв про життя гетьмана Мазепи та закликав присутніх вшанувати пам'ять всіх поляглих борців за визволення України вставанням.

Він пригадав слова гетьмана, „через невзгоди самі себе звоювали", і звернувся до всіх українців із закликом забути про всякі чвари і незгоди, які на жаль, поділили і фініксьну громаду, та об'єднатися в одну велику українську родину. Змістовний реферат виголосив інж. Д., а в англійській мові п. Марків — молодший. Пані Андрушкова та пані Василенкова продеклямували вірші „Іржавець" та „Думу". Товариський хор відспівав дві козацькі пісні, а Юр. Андрушко відіграв на академії кілька українських пісень, чим і закінчено офіційну частину свята.

По тому відбулась спільна перекуска, гра українських платівок та товариська гутірка. Всю підготовку свята перевів п. М. Саливан.

С. В.

Альберта відзначає 250-річчя смерти Івана Мазепи

Рік 1959 проходить під знаком святкувань 250-літніх роковин великого гетьмана Українил Івана Мазепи, який хотів направити помилковий договір Богдана Хмельницького із зрадницькою Москвою в Переяславі з 1654 року, та виступив збройно проти Москви. Однак програна битва під Полтавою 1709 року недозволила великому будівничому Української Держави, Мазепі сповнити своїх бажань, все таки сміливий його крок, самостійницько - державницьку ідею гетьмана, українці на рідних землях і у вільному світі високо цінять.

Українці Едмонтону й Алберти клонять свої голови перед світлою постаттю нашої історії Мазепою й приготовляють Величавий Концерт-Маніфестацію, що відбудеться 22 листопада, в неділю, о годині 3-ій по полудні, в Джубіле Авдиторії в Едмонтоні. В програмі Концерту будуть брати участь збірні хори цілого Едмонтону під орудою д-ра Маценка П., симфонічна оркестра під управою проф. Яременка С., визначні промовці як сенатор Вал В., професор албертійського університету д-р Старчук О.

Ксі українці повинні прийти масово на цю маніфестацію, 22-го листопада. Всі повинні показати, що розуміють велике діло Мазепи, живу ідею, яка жде на здійснення.

Президія Ділового Комітету Святкувань:
Прийма О. — голова; мгр. **Масляник О.** — м.-голова; інж. **Когут М.** — секретар.

Д-Р ШАМСУДДІН ПОКИДАЄ ШПИТАЛЬ ВНАСЛІДОК НЕПОРОЗУМІННЯ ПІСЛЯ ОПЕРАЦІЇ АНГЛІЙСЬКОГО АКТОРА

Ню Йорк. — Індієць д-р П. Шамсуддін, який відбував лікарську практику в одному з нюйоркських шпиталів, заявив, що покидає працю в тому шпиталі тому, що його зганив головний хірург шпиталю за операцію ноги англійському акторові Мартинові Ґрінові. Д-р Шамсуддін в наглому випадку відтяв ногу акторові звичайним ножем, позиченим від поліциста. Шпиталь хвалив його за це, а головний хірург мав свої застереження в цій справі. Д-р Шамсуддін не є вдоволений умовами праці для лікарів практикантів в тому шпиталі.

● До Аддіс Абеби, столиці Етіопії, прибула совєтська група з 20-х співаків, танцюристів, акробатів і циркових клювнів, які виступають у найбільшій залі того міста, ширячи комуністичну пропаганду.

Увага! — УКРАЇНЦІ КАЛІФОРНІЇ — Увага!
ПРОСИМО ВАС НА
ВИСОКОМИСТЕЦЬКИЙ
КОНЦЕРТ
ОЛЕНИ ЗАДОРОЖНОЇ
який відбудеться
в суботу, 28-го листопада 1959
в год. 8:00 вечора
в найславнішому готелі міста Лос Анджелесу
"БІЛТМОР ҐОТЕЛ"
навпроти Першінґ Сквер Парку
(на розі 5-ої та Олів Стр., Л. А.)
Лише ОДИН КОНЦЕРТ відбудеться в м. ЛОС АНДЖЕЛЕСІ напередодні її турне по Америці. Її репертуар дуже багатий, цікавий та різноманітний, — крім українських пісень, вона співатиме також деякі пісні й інших народів, перекладені на українську мову.
При фортепіяні:
композитор **ІВАН ВОВК**, речі якого також будуть виконані перший раз.
ВСТУП: $ 2.00; студенти — $ 1.00
По всякі інформації, як в справі турне Олени ЗАДОРОЖНОЇ по Америці, так й місцевого концерту (по набуття білетів наперед і т. п.), треба звертатися на адресу представника:
M. NOVAK
1811 Effie Street — Los Angeles 26, Calif. — Tel. No. 43640

З приводу ще одної Мазепинської імпрези

Пройшли ювілейні Мазепинські імпрези і, неризикуючи „дезорганізованістю", нарешті „Український Театр в Америці" має змогу скласти й свою данину Пам'яті Великого Гетьмана України — Івана Мазепи.

5 і 6-го грудня в залі Українського Народного Дому в Ню Йорку відбудуться дві вистави, бо маємо надію, що одною не зможемо обслужити глядачів старших і молодших віком, які, сподіваємось, забажають познайомитись з им нашим незвичним виступом.

Поборюючи труднощі вимог нормального видовища ми вже й раніше переключувались на — „Театр Слова", який в еміграційних умовах може бути дуже динамічним і виховним. Це доказали дві попередні спроби „Мойсей" і „Вечір Юрія Клена". На цей раз ми поставили перед собою складніше завдання.

Як відомо, про жадну другу постать із нашої історії стільки не писали світові письменники і поети, композитори, як про Гетьмана Івана Мазепу. Навіть для образотворців ця постать була заманливою темою. Проте ніхто інший із наших гетьманів не викликає стільки питань і здогадів, як великий волелюбець і бунтар Іван Мазепа.

Тому ми взялися по зернині зібрати те, що порозпорошувано по літературі чужій і своїй, ба навіть ворожій, і з тих зернин склали великий мозаїчний образ, який відтворив би весь життьовий шлях Великого Гетьмана. Образ, який підсвідомо носить кожне українське серце, образ, який перетрівав чверть тисячоліття, образ, який переможе всіх ворогів, білих та червоних.

Ми в тій виставі, як і у „Мойсеї" Ів. Франка, уживаємо засобів живого слова і музики. Світло і барвистий колір, як зміна настроїв і фону. Жест, ракурс тільки як емоційне підкреслення слова.

„Театр — Слова" сьогодні чим раз більше завойовує тривкі позиції у країнах багатих своїми культурними театральними традиціями і великими технічними можливостями. Франція, Англія та Америка блистять вже великими осягами „Театру-Слова".

Усунення театральних блискучок і штампованої рутини — змушує до концентрації виразу слова, експресивної інтонації ,що дає можливість новому звучанні і ефективному вияву змісту твору. Все, що в театрі затушовує ідею і слово автора, — „Театр-Слова" усуває і зобов'язує актора до високого мистецтва живого слова, яке в нашому суспільстві ще пасе задніх і тому нерідко викликає аматорські міркування та погляди.

Вже майже п'ять років, як „Український Театр в Америці" зосередив свою працю на цій ділянці, котра принесла велику кторисrь молодому акторському поколінню в галузі „мистецтва живого слова". В акторській масі на еміграції сущій — „Слово" ніколи не підіймалося вище дилетантського рівня, тому наша ініціятива часто ще мусить пробиватися крізь перепони інертности і консерватизму.

Ми віримо, що наші вистави 5 і 6-го грудня присднають нам ще більше прихильників і однодумців, які завжди прихильно ставилися до наших начинань та шукань у минулому.

До побачення 5 і 6-го грудня на виставах „Українського Театру в Америці".

Иосип Гірняк,
мистецький керівник.

70-РІЧЧЯ АВТОРА „ТРЬОХ ПОКОЛІНЬ" — ФОТІЯ МЕЛЕШКА

(Закінчення зі сторни 2-гої)

заввага на ст. 142, яка не подобається рецензентові тому, що в ній написано, „що на світі є Бог, честь та совість".

Автор направду добре знає тих всіх людей, що їх описує; знає він і скотину, що її малює у зв'язку з життям героїв, і ту природу, серед якої живуть герої твору. Навіть і той читач, який знає багато повістей про наше село, з цікавістю прочитає Мелешків твір, а прочитавши, ствердить, що він має своє обличчя.

І тому можна погодитися зі згадуваним уже два рази В. Чапленком, що стверджує в Мелешка „великий хист спостережливости", яка вміє звертати увагу на те, що було „типове і характерне для особи, побуту чи поведінки людей і тварин". Мабуть інша редакція першого і других томів спричинила те, що в другомі томі є незначні повторення в порівнянні з першим, та це зрозуміло, коли візьмемо до уваги те, що між появами обох томів минуло 16 років. Але треба підкреслити, що це є незначно малі місця, і тому не можна говорити про „сюжетну розхлявчастість", як це робить В. Чапленко.

Гадаємо, що автор зможе вже незабаром видати третій том свого твору, пригадавшися з таким добрим успіхом читацькій громаді.

І цього йому бажаємо! Бо й нам „цікаво б подивитися, — як пише автор на 42 ст., — куди піде, яким шляхом, що придбає нове — третє покоління".

Прибиті горем у невимовному смутку, повідомляємо своїх Знайомих та Приятелів, що вранці 4-го листопада 1959 року, несподівано помер наш Найдорожчий
ЧОЛОВІК, БАТЬКО та ДІДУНЬО
артист-маляр
Юрій Максимович
КУШНІРЕНКО
Покійний походив зі с. Диканька, Полтавського повіту.
Похорон відбувся дня 6-го листопада 1959 року. Похований на цвинтарі Моунт Олівет, Квінс, Н. Й.
У великім смутку залишились:
Дружина — АНТОНІНА
Донька — ЗІНАЇДА з мужом Миколою МИСЬКІВ
Внучки — НАТАЛОЧКА і РОКСАНКА

ЗНАЙОМИХ та ПРИЯТЕЛІВ
прошу писати на
<— НОВУ АДРЕСУ —>
Rev. William Czekaluk
P. O. Box 312
So. BOUND BROOK, New Jersey

НОВІ ВИДАННЯ: ◀
ЗБІРКА УКРАЇНСЬКИХ НОВЕЛЬ
У Виданні Наукового Т-ва ім. Шевченка
32 новелі — 354 стор. — Ціна $3.00
ТВОРИ М. ГОГОЛЯ
Том I - II в полотняній оправі $3.75
Замовляти:
"SVOBODA", P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

Увага! Увага!
МОНТРЕАЛ і ЛАШИН, Канада!
З нагоди
утворення окремої Канадійської Канцелярії УНСоюзу і пожвавлення союзової праці на терені Канади
та для відзначення
65-ліття УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ
заходами
ОКРУЖНОГО КОМІТЕТУ ВІДДІЛІВ УНС в МОНТРЕАЛІ, Канада
— відбудеться —
в неділю, 15-го листопада 1959 р.
в год. 3:00 по полудні
в залі УНО — при 405 Фермонт вул. — в Монтреалі, Кв.
СОЮЗОВА ЮВІЛЕЙНА ІМПРЕЗА
В ПРОГРАМІ:
I. КОНЦЕРТ ХОРУ „УКРАЇНА"
під мистецьким проводом проф. Нестора ГОРОДОВЕНКА;
II. ПРОМОВИ:
д-р Ярослав ПАДОХ — гол. секретар УНС
ред. Антін ДРАГАН — головний редактор „Свободи"
п. Богдан ЗОРИЧ — екзекутивний секретар канадійської канцелярії УНС
мґр. Іван СКОЧИЛЯС — організатор УНС
Просимо все Українське Громадянство, а зокрема Членів УНСоюзу прибути на цю Ювілейну імпрезу, щоб вшанувати 65-ий рік труду нашої найстаршої та найбільшої української Установи у вільному світі.
В суботу, 14-го листопада 1959 р.
в год. 7:00 вечора
в приміщенні УНО — при 405 Фермонт вул. — в Монтреалі
— відбудеться —
ОРГАНІЗАЦІЙНА НАРАДА
до участи в якій запрошені Конвенційні Делеґати, Урядовці та Членство наступних Відділів:
412, 434, 443, 447, 465, 471, 473, 491 і 492
З уваги на важливість справ, які будуть предметом наради, участь у ній Делеґатів та відділових Урядовців є обов'язкова.
ОКРУЖНИЙ КОМІТЕТ

Вступайте в члени Українського Народного Союзу!

Знову щось нового в „АРЦІ"!
Вже довший час було ряд запитів від наших Покупців, а зокрема від Чужинців в справі платівок із Службою Божою в нашому обряді.
Заходами Їх Ексцеленції Кир АМВРОЗІЯ СЕНИШИНА в Стемфорді — записана на платівках повністю
СЛУЖБА БОЖА
Мельодії для Служби Божої взяті з літургічного простопінія (наспівано „самоївкою") Української Католицької Церкви в Стемфорді, Конн.
Маємо на складі ДВА ВИПУСКИ:
а) СЛУЖБА БОЖА —
співана МУЖЕСЬКИМИ голосами, (1 год. 20 хв.), на 2-ох платівках 12", „Лонг Плей", в альбомі Ціна — $ 10.00
б) СЛУЖБА БОЖА —
співана МІШАНИМИ голосами, (1 год. 20 хв.), 2 платівки 12-інчові, L. P. (33 1/3 RPM) в альбомі. Ціна — $ 10.00
Також на складі в „АРЦІ":
УКРАЇНСЬКІ КОЛЯДИ —
на довгограючій 12 інч. ПЛАТІВЦІ, 14 популярних колядок у вик. Хорів: ДУМКА, БОЯН, АНСАМБЛЮ БАНДУРИСТІВ — Ню Йорк, СУРМА — Львів й інші. Ціна — $ 4.95
НАЙКРАЩИЙ ДАРУНОК НА СВЯТА — ПЛАТІВКИ "АРКИ"!
ЖАДАЙТЕ НОВОГО КАТАЛОГА ПЛАТІВОК ДАРОМ —
Замовлення виконує та ґарантує за скору й солідну доставу:
ARKA Company
48 East 7th Street — NEW YORK, N. Y.
Tel.: GR 3-3550

На ПРОДАЖ
Надзвичайна НАГОДА — Немає СКЛЕПУ в ОКОЛИЦІ,
в центрі української й німецької розбудови, близько Українського Робітничого Союзу, в околиці якого є вже около 50 українських власників домів, парцель, готелів і мотелів. Це околиця, віддалена від Ню Йорку на 80 миль, в якій останніми роками, українці найбільше поселюються та розбудовуються.

СКЛЕП та 5 КІМНАТ	ДІМ 2 по 4 КІМНАТИ

В цій околиці спеціяльна нагода для доктора-лікаря, тому що такого в цілій околиці немає.
КРІМ ЦЬОГО, НА ПРОДАЖ:
ПАРЦЕЛІ | ДОМИ | ГОТЕЛІ | МОТЕЛІ | ФАРМИ
Прошу писати до:
John BARAN — POND EDDY, N. Y. Tel.: Port Jervis 4-0251

З наукових конференцій УВАН у ЗДА

Доповідь проф. О. Архимовича „Критичний огляд сільсько-господарського відділу совєтської виставки в Ню Йорку".

26 вересня 1959 року в Ню Йорку відбулась конференція Секції Природознавства УВАН у ЗДА, на якій голова секції роф. О. Архимович, зробив доповідь про сільсько-господарський відділ совєтської виставки, що відбулася в Ню Йорку влітку 1959 року. На його думку, цей відділ був представлений слабо, порівняно до відділу техніки і незрівняно гірше, ніж с. г. виставки у Москві. Об'єктів та експонатів було мало. Були с. г. машини (комбайн, трактор, культиватор, сівалки), зразки сортів зернових культур (насіння та сноповий матеріял), макети небагатьох сортів овочів, одне чучело вівці. Вдалими були рельєфні мапи ґрунтів та лісів.

Дуже невдалим був макет колгоспу „Україна" („Хмільницька область, Городоцький район). Цей макет складався з двох частин: українське село до революції і воно ж за радянських часів. Зроблено макет дуже необ'єктивно: у 1-шій частині підкреслено зубожіння села (напівзруйновані хати, жадного дерева на селі), а друга частина — колгосп на місці того ж села, схожий на Аракчеєвське військове поселення.

Найбільше було на виставці плякатів, на яких у цифрах та діяграмах показано начебто досягнення сільського господарства СССР. Доповідач вказав на ряд неточностей у плякатах.

Продукція зерна в СССР.

Продукція зерна в мільйонах тонн в Росії і в СССР на одному з плякатів показала так: Середнє за п'ятиріччя 1909-1914 рр. — 79.1. За окремі роки 1953 — 91.0; 1958 — 153.7.

З даних випливає, що радянська продукція збіжжя майже вдвічі перевищує дореволюційну, але це не відповідає дійсності. Поперше, на плякаті зменшено продукцію дореволюційного часу, яка тоді безупинно зростала і в 1913 році за даними тогочасного департаменту х л і б о р обства досягала 92.4 мільйона тонн. Збір збіжжя у 1953 році показано більш-менш правдиво, що доповідач довів цитуванням ряду даних з радянської преси. Отже, за 40 років збір зерна не збільшився. Це визнав Хрущов у своєму виступі на пленумі ЦК партії в грудні 1958 року, де він висловився так: „Фактически по производству зерна наша страна длительный период находилась на том же уровне, который имела дореволюционная Россия".

Доповідач вважає цифру, подану на плякаті для 1958 р. фантастичною. Виходить, що за 40 років не було поступу в урожаї, а за 5 років панування Хрущова, збір збільшився на 70%. Доповідач проаналізував ряд даних про урожайність за роки 1952-1958 і прийшов до висновку, що в 1958 р. урожай не міг бути більшим як 107.3 мільйона тонн. Це збільшення продукції зернових пояснюється збільшенням засівної площі.

Сорти пшениці.

В окремій брошурі, що її можна було дістати на виставці, перераховано сорти пшениці начебто „совєтської селекції". Тому, що в списку не показані роки, в які був виведений кожний з тих сортів, цей список виглядає так, начебто всі сорти були виведені за радянської влади. Але користуючись відповідними совєтськими виданнями, можна встановити, що в 1956 році 48% сортової площі ярої пшениці було засіяно сортами, що були виведені до 1915 року. Також і серед інших культур зустрічається багато сортів, виведених до революції.

Кукурудза.

Окремий плякат і брошура присвячені кукурудзі. Обгортка цієї брошури дає зрозуміти, що в — СССР прагнуть вирощувати кукурудзу на зерно навіть під полярним колом. В тексті брошури описується надзвичайно висока агротехніка, яка нібито обумовила одержання в 1958 році високого врожаю кукурудзи. Насправді справа стоїть значно гірше, як це визнав навіть Хрущов на грудневому пленумі ЦК в 1958 році. Доповідач процитував кілька заяв Хрущова, що показали, що урожаї кукурудзи в СССР не є на високому рівні. Також доповідач зауважив, що на зерно кукурудза культивується лише в південних районах СССР. Наприклад, в 1955 році на Україні було зосереджено 52.4% всієї площі кукурудзи на зерно в СССР.

Організація дослідчої справи в СССР.

Згідно з лякатом, присвяченим організації дослідчої справи в СССР, там тепер є така кількість с. г. дослідчих установ:: Сільсько-господарських академій — 7, Дослідчих інститутів — 164, Дослідних і селекційних станцій — 437, Дослідних п о л і в — 324 і Пунктів для сортовипробування —1,554.

Науковий персонал дослідчих установ складається з 18 тисяч осіб. Крім того, є 11 тисяч наукового персоналу учбових закладів, які також проводять дослідчу роботу.

На — виставці, серед багатьох портретів доярок, трактористів, комбайнерів, було кілька портретів науковців, серед них — ботаніка К. Тімірязева, ґрунтознавців Докучаєва та Вільямса, фахівця с. г. машин — Горячкина, Мічурина, а також Лисенка. Доповідач нагадав, що останній знищив і звів до середньовічного рівня стан генетики в СССР, а на виставці під його портретом був —напис „Директор Інституту Генетики Академії Наук СССР".

По доповіді було багато запитань та виступів у дискусії, де зокрема виступали А. Дерев'янко, М. Єфремов, І. Заміша, Б. Мартос. Н. Н.

Пам'яті Василя Шмати

Василь Шмата

Вже минає три роки, як тихо відійшов від нас у вічність один з передових синів Галицької Землі, піонер нового життя в Україні, бувший старшина Галицької Армії Визвольної Боротьби 1918-21 рр., довголітній організатор та директор Українських Кооператив в Чортківщині, відомий суспільний діяч на еміґрації, в Німеччині в Ляндзгуті в Баварії і на кінець заслужений двократний голова Рідної Школи та член багатьох інших товариств в Ню Гейвені, Конн., бл. п. директор Василь Шмата.

Щоб представити багату і повну жертвенну його діяльність, треба б кілька томів списати, а коротко про неї найкраще сказати словами Франка:

„Для одної ідеї,
і горів і яснів і страждав
і трудився для неї".

За Україну Покійний очайдушно пішов у бій на численних фронтах української визвольної боротьби, хоч австрійська влада узнала його фізично нездібним служити в армії. А коли „встоятись не було сили", то він свою любов до України не сантиментами мрійника, а ділами жертви й любови постійно доказував.

Всім українцям Галицького Поділля відома широка й успішна діяльність бл. пам. Василя Шмати, чи як старшини Галицької Армії, чи за польської окупації, коли вернувся з Тухолі, як начального директора Союзу Кооператив в Копичинцях і Чорткові, чи як члена Надзірної Ради Центр. Союзу у Львові. Та найбільше відома його діяльність в Рідній Школі. Хочу навести тут кілька фактів: Серед важких обставин за польського панування він своєю активністю допровадив до того, що в Чорткові збудовано модерний двоповерховий будинок Рідної Школи. Кілька сотень молодих українських душ він цим актом врятував для України!

Другий випадок: бл. пам. Василь зі своїм братом Андрієм, за свої власні гроші, купили будинок, де містилися кляси народньої школи Т-ва УПТ в Чорткові, і заінтабулювали будинок на Рідну Школу. З вдячности за його жертвенну діяльність поставлено його в кандидати до польського сойму в останніх виборах. Але зі скромности кандидатури не прийняв, мовляв, не моє місце тратити час в польському соймі.

Праці для народу не припинив він і тоді, коли опинився поза межами Батьківщини. — Вже в перших тижнях по приїзді до Ню Гейвену, Конн., взявся до праці на відтинку Рідної Школи, посвятився їй всеціло, хоч дітей в Рідній Школі не мав. Для бл. пам. Василя кожна українська дитина була рідною. Він, хоч вже не змагав, то ще повних 7 літ тією Рідною Школою клопотався, і нічого не жалів, щоб хоч „... дітям як не собі здобути долю в боротьбі ..." (Іван Франко).

Бл. пам. Василь повних сім літ за —себе і свою дружину Софію платив р е ґ у л я р н о членську вкладку до Рідної Школи та Національний податок, ще й за свого сина-студента Богдана. В приватному житті він був скромний, відмовляв собі всіх приємностей цього світу, але був перший у жертвенності, коли йшло про Україну. Ми його бачили на кожній імпрезі, де треба було заплатити вступ на народні цілі. Старенький 70-літній дідусь Василь Шмата працював для Р. Ш. від найвищого до найнижчого становища, від голови Т-ва до сторожа і від сторожа до голови. Він добровільно голосився на збірщика Р. Ш. і просив людей, щоб сповнили свій обов'язок. Чиж це не патріотизм?

Згадуючи світлу пам'ять директора Василя Шмати в третю річницю його смерти, збережім пам'ять тихого, великого сина Української Землі з рода в род! Б. С.

МІЛТОН М. ФАРБЕР, ЩО ГОВОРИТЬ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Мілтон М. Фарбер

Багато людей відвідує Редакцію і редактор, на якого відвідувач наткнеться, рідко коли помиляється у — так сказати б — мовній оцінці відвідувача, ще заки він заговорить. Але цим разом помилився, як до приміщення Редакції увійшов мужчина середнього віку і росту, в окулярах, типовий американець - білокомірник, себто людина, що доцьогочасний свій вік провела при — як кажуть американці — „паперовій роботі". Бо заки редактор вспів сказати стереотипне „Гавду ю ду, ват кен ай ду фор ю?", відвідувач усміхнувся й українською мовою, з деяким легким акцентом, сам зачав: „Добрий день, чи можу говорити з редактором?"

Це й був п. Мілтон М. Фарбер, уродженець не Києва чи Львова, але таки Ню Йорку, хоч батьки його походять з України. І хоч, як це можна пізнати по прізвищу, батьки п. Мілтона не мали того обов'язку навчити свого сина української мови, який ми маємо, то тим не менше вони його навчили, чи заохотили навчитись. А ми часом дивуємось і не без прости Боже гріха — заздрости читаємо про успіхи людей того самого походження. Наскільки кориснішe було б, якби ми познайомились не тільки з їхніми успіхами, але й тим, як вони тих успіхів добиваються.

П. Мілтон Фарбер має за собою велику кар'єру суспільної служби, зокрема як суддя в справах робітничої компенсації. З цього посту він тепер зрезиґнував, щоб — як досвідчений правник — посвятитись тій же самій ділянці правосуддя, себ. то робітничій компенсації, але не як суддя, тільки адвокат робітників. Говорячи плинно українською, польською, російською та німецькою мовами, він вважає, що на становищі робітничого адвоката він може ще більше прислужитись добрій справі. Тому він відкрив свою адвокатську канцелярію в Ню Йорку і його двері відкриті для всіх, хто його потребує. (Пл. О.)

25 несмертельних науковців

Бріджпорт, Коннектикат. — Університет у Бриджпорті будує окрему Залю Слави, на стінах якої будуть портрети й підписи 25-ох несмертельної слави науковців, які були вибрані з 1,116 кандидатів із ЗДА і 49-ох інших країн. Між цими „несмертельними" є Гіппократ (460 — 357 перед Христом) — батько медицини; Арістотель (384 — 322 п. Хр.) — філософ; Евклід (330 — 275) — батько геометрії; Архімед (287 — 212) — механік; Леонардо да Вінчі (1452 — 1519) — інженер, архітект і анатом; Ніколявс архітект, анатом і маляр; Ніколявс Коперніκус 1564 — 1642) — астроном; Иоганнес Кеплер (1671 — 1630) — — закони про рухи плянет; д-р Вільям Гарві (1578 — 1657) — циркуляція крови; Рене Декарт (1596 — 1650) — винахід координату геометрії; Роберт Бейл (1627 — 1691) — перший означив елемент; Ісаак Нютон (1642 — 1727) — закон ґравітації; Джозеф Прістлі (1733 — 1804) — відкривець кисню; Антуан Лявуазіє (1743 — 1794) — засновник модерної хемії; Карл Фрідріх Ґавс (1774 — 1855) — математик; Міхель Фарадай (7191 — 1867) — електричність; Чарлз Р. Дарвін (1809 — 1882) — еволюція в біології; Ґреґор Дж. Мендель (1822 — 1884) — закон спадковости; Люїс Пастер (1822 — 1895) — засновник науки мікробіології; Джеймс С. Маквел (1813 — 1879) — електромагнетична теорія світла; Роберт Кох (1843 — 1910) — відкривець вірусів пошесних недуг; К. Вільгельм Рентґен (1845 — 1923) — промені його імени; Макс Плянк (1858 — 1947) — теорія квантів; Марія Кюріє (1867 — 1934) — рад і лорд Ернест Рутерфорд (1871 — 1937) — нуклеарне поняття атому.

ЧИСЛО ВЕНЕРИЧНИХ НЕДУГ СЕРЕД МОЛОДІ ПРОТЯГОМ РОКУ ЗБІЛЬШИЛОСЯ НА 4,500

Вашинґтон. — Шеф відділу венеричних недуг при Уряді Публічного Здоров'я д-р Вільям Дж. Б р а в н повідомляє про поважне збільшення числа занедужань на венеричні недуги між молоддю у віці від 15-ох до 19-ох років. В 1957 те число виносило 45,-000, а в 1958 році воно становило 49,500. Треба ще гадати, що про якусь скількість цих недуг може не знати урядова статистика. Д-р Бравн думає, що причиною цього явища є недбайливість самого громадянства, яке занадто вірить в лікування пеніциліною. А в дійсності від венеричних недуг вмирає в цій країні річно принаймні 4,000 осіб, а лікування сифілісу кожного року коштує 48 мільйонів долярів. В районах Бостону, Шикаґо, Ґюстону і Вашинґтону впродовж трьох років число хворих на сифіліс збільшилося на 200 відсотків. Батьки повинні дбати про здоров'я своїх нелітніх дітей.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

ДІТРОЙТ, Миш. — Т-во „Запорозька Січ", Від. 75, повідомляє своїх членів, що Місячні Збори відбудуться в неділю, 15 листопада 1959 р., в год. 1-ій по пол., в залі УНДому, при Мартін вул. Проситься прийти та вирівняти свої вкладки, бо зближається кінець року і до Річних Зборів мусять бути вплачені всі вкладки. Проситься членів допомогти ще до кінця ювілейного року придбати нових членів до нашого Відділу. — В. Чмир, предс.; П. Павлик, кас.; В. Верещенський, фін. секр.

Посмертні Згадки

АНДРІЙ САВКА, дня 30 жовтня 1959 помер у місцевому шпиталі, член Відділу 254 в Ню Британ, Конн., проживши 72 роки життя. Покійний приїхав з Галичини в 1912 р. до Віллімантік, Конн., належав до місцевого Відділу, через останніх 20 літ жив у Ню Британ, Конн., належав до місцевого Відділу. був касиром. Покійний був тихої вдачі, кожного члена шанував, та був шанований кожним, хто лише його знав. Полишив дружину Катерину, котра також перебуває у шпиталі і сестрінку. Похорон відбувся в понеділок 2. листопада 1959 з місцевої укр. прав. церкви на місцевий цвинтар. В. Й. П.
В. Салабун, секр.

Олекса ШОТИК, — довголітній член Б-ва св І. Хрестителя, Відд. 76 УНСоюзу в Нюарку, Н. Дж, помер дня 26-го жовтня 1959 р. Покійний походив із села Роґізно, Зах. Україна. До ЗДА прибув в 1921 р. Покійний полишив у смутку дружину Агафію і 9 дітей які є членами УНСоюзу. Похорон відбувся 29-го жовтня до української католицької церкви св. Михаїла в Мейнсвіле, Н. Дж., на цвинтар Сакрет Гарт. — В. Й. П.!
В. Салабун, секр.

Іван ТРЕТЯК, — довголітній член Б-ва св. І. Хрестителя, Відд. 76 УНСоюзу в Нюарку, Н. Дж., помер 19-го жовтня 1959 р. Покійний полишив у смутку дружину Марію. Походив із міста Рогатин, Зах. Україна. Похорон відбувся 21 жовтня 1959, з пох. заведення, на цвинтар Голливуд Меморіял Парк — В. Й. П.!
Подав В. Салабун, секр.

Семен СТИПЯК, — довголітній член Т-ва св. Володимира, Відд. 179 УНСоюзу в Сант Луїс, Миз, помер дня 1-го листопада 1959 р., на 73-му році життя. Покійний походив із села Літиня, пов Дрогобич, Зах. Україна. Похорон відбувся 4-го листопада 1959 року, з пох заведення до греко-кат. церкви св. Марії, а опісля, при участі Родини і Членів Відділу, на Кальварійский цвинтар. — В. Й. П.!
Управа

Михайло АНДРЕЙКІВ, — довголітній член Б-ва св. Стефана, Відд 221 УНСоюзу в Шикаґо, Ілл., помер 28-го жовтня 1959 р., на 71-му році життя. Покійний походив із села Ракін, пов. Долина, Зах. Україна Похорон відбувся 2-го листопада 1959 р, з укр. кат. церкви св о. Миколая, при участі Родини, Членів 221 Відділу та Приятелів. Покійного відпроваджено на цвинтар св. о. Миколая. — В. Й. П.!
Т. Шпікула, секр.

Посилайте Різдвяні ГРОШОВІ ПЕРЕСИЛКИ вже тепер!
ДО ВСІХ ЧАСТИН СХІДНЬОЇ ЕВРОПИ ЧЕРЕЗ ЗНАНУ НАЙСТАРШУ ФІРМУ для пересилання грошей в ЗДА
„КОВБАСНЮК АҐЕНЦІЯ"
KOWBASNIUK AGENCY
286 EAST 10th STREET
NEW YORK 9, N. Y.
Повна ґарантія!
Офіційно 10 рублів за $1.00
Офіційно 14.36 чеських корон за $1.00
Також посилаємо американські доляри до Польщі, які там виплачуються готівкою в долярах.
Оплати до Чехії ..... $1.00 — за кожну висилану квоту
„ до Польщі ..... $4.00 — за $1—$50.00
„ до Польщі ..... $5.00 — за $51.00 — $100.00
„ на Україну ..... $2.50 — за $1 — $50.00
„ на Україну ..... $3.50 — за $51.00 — $100.00
Засновано 1920 р. ТЕЛ.: AL 4-8779

ЗДОРОВІТЬ НА РІЗДВО И НОВИЙ РІК ПРИЯТЕЛІВ І ЗНАЙОМИХ ПРЕГАРНИМИ КАРТКАМИ
В КОЛЬОРАХ, З ГАРНИМИ УКРАЇНСЬКИМИ СВЯТОЧНИМИ ПОБАЖАННЯМИ.
Найбільший вибір у Книгарні „СВОБОДИ"
ЦІНА — 10 ц. — ЗА ШТУКУ.
РЕЛІГІЙНІ КАРТКИ в кольорах — 12 за 1 дол.
"SVOBODA"
81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

НОВА КНИЖКА!
Софія ПАРФАНОВИЧ
„ЛЮБЛЮ ДІБРОВУ"
Ціна — $1.60
Замовляти: в КНИГАРНІ „СВОБОДИ" 83 Grand Street Jersey City, N. J.
Перша книжка про життя наших людей в Новому Світі та їх відношення до обставин і природи, їхні пляни й мрії та здобутки. Вони приносять своє життя на нові терени, а їхні діти виховуються в Пласті й СУМА серед прегарної природи.

ВЖЕ МОЖНА НАБУТИ
УКРАЇНСЬКІ МОЛИТОВНИКИ
„З НАМИ БОГ"
ПОВНИЙ МОЛИТОВНИК
З усіми молитвами
Божественною Літурґією
Молебнями
Акафістами
Вечірнею
Утренею
Тропарями і Кондаками
Катехизовими наукамн
Церковними піснями
і колядами
497 стор. чіткого виразного друку тільки — $3.00
Тверда шкіряна чорна оправа з золотими витисками.
ЗАМОВЛЯТИ:
"SVOBODA' P. O. BOX 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ВЖЕ ВИЙШЛА ДРУКОМ
у виданні УНСоюзу
РОМАНА ЗАВАДОВИЧА
КОБЗАРЕВА ГОСТИНА
Сценічна картина з життя Т. Шевченка
у 3-ох відслонах.
Ноти до пісні „Гей на Січі" уклаДУ О. Залеського. Двокольорова обкладинка П. Холодного.
Ціна 50 центів.
Замовляти:
"SVOBODA", P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

ТАРЗАН, ч. 4360. Бюлет ата кує.

Мавпи атакували нерозсудливо і зазнавали болю від сильних лап з кіхтями Нуми, якими він ударяв...

Бюлет, наймудріший із чотирьох, вкінці побачив можливість удару...

Несамовита мавпа похилила голову і нею вдарила льва в живіт... І тепер, коли Нума втратив рівновагу, він волохатими раменами стиснув його тіло!

48 E. 7th St. New York City
Tel.: GR 3-3550
— КЕРАМІКА — ВИШИВКИ — РІЗЬБА
в найбільшому виборі в АРКЦІ.

● КНИЖКИ ●
НОВИНА! НОВИНА!
Спішіть із замовленнями!
„У ЧЕСТЬ СВ. МИКОЛИ"
Три оригінальні й приступно скомпоновані сценічні картини на Свят-Миколаївські святкування.
Виховно-патріотичний зміст, легка для дітвори форма. Ціна, разом з пересилкою 50 центів.
Книгарням — 30% знижка.
Замовлення (разом з належністю) слати на адресу:
UKRAINIAN NATIONAL WORD
P. O. Box 1948
Pittsburgh 30, Penna.

● MISCELLANEOUS ●
КРАЙОВІ ГРИБИ
Цілі
Небувала нагода — $3.75 фунт
Спеціяльно низькі ціни в тім році. Висилаємо поштою.
KIRSCH MUSHROOM CO.
168 Rivington Street, N Y. C.
Tel.: GR 3-5393

Якщо Ви терпите на АСТМАТИЧНИЙ КАШЕЛЬ БРОНХІЯЛЬНЕ ЗАПАЛЕННЯ прочитайте ось це:
Вислідн чудового ліку, званого PENNYL такі знамениті, що продуценти готові ґарантувати ось що: за кілька хвилин після зажиття PENNYL мусить прийти поправа у симптомах, або звертаємо гроші. Тими симптомами, спричиненими Бронхіяльним запаленням є астматичний кашель, одуха, чикавка, важке дихання. Потрудіться вирізати це оголошення й післати його поштою на подану нижче адресу, а дістанете зворотною посилкою 6 унцій PENNYL, за які заплатите поштареві тільки — $4.00 плюс оплата за доставу. Скористайте з цієї нагоди й припильнуйте, щоб Ваше прізвище й адреса були докладно подані на коверті, щоб могли дістати посилку без загайки.
OREGON DRUG PRODUCTS
Dept. 2
PEEKSKILL, N. Y..

Читайте українські к н и ж к и г а з е т и, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Добре читання для дітей і молоді.
Сойка—Штукарка
РОМАНА ЗАВАДОВИЧА
ЦІНА $1.00
Замовляти:
SVOBODA
81-83 Grand St. (Box 346)
Jersey City 3, N. J.

ПРО НАШУ МИНУВШИНУ дітям, юнацтву і дорослим оповідає цікава книжка
А. ЛОТОЦЬКОГО
КНЯЖА СЛАВА
Багато ілюстрована книжка, що має 198 сторінок, коштує лише $1.00.
"SVOBODA"
JERSEY CITY 3, N. J.
P.O. BOX 346,

Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга ЩИРА і ЧЕСНА
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey
801 SPRINGFIELD AVENUE
IRVINGTON, N. J.
NEWARK, N. J.
ESsex 5-5555

Петро ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
Контрольована температура. Модерна каплиця до ужитку даром.
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568